

3. Золотарьова І.О. Застосування мобільного навчання в системі освіти / І.О.Золотарьова, А. М. Труш // Системи обробки інформації. – 2015. – Вип. 4. – С. 147-150. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/soi_2015_4_32
4. Мардаренко О.В. Інтерактивні комунікативні технології освіти: мобільне навчання як нова технологія в підвищенні мовної компетенції студентів немовних ВНЗ / О.В. Мардаренко // Інформатика та математичні методи моделювання. – 2013. – Т. 3, № 3. – С. 288-293. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ltmm_2013_3_3_13
5. Рекомендації по політике в області мобільного обучения // UNESCO, 2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://iite.unesco.org/pics/publications/ru/files/3214738.pdf>.
6. Технологія BYOD / BYOD . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [file:///C:/Users/user/Downloads/1864-4081-1-SM%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/user/Downloads/1864-4081-1-SM%20(1).pdf)

Федик І. студентка групи Г-21

наук. керівник – Заблоцький Б. В., к.г.н., доц.

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ: СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Сільськогосподарське природокористування є основним видом природокористування на Тернопільщині, що пов'язане з давнім господарським освоєнням території Поділля [7].

За площею та потенціалом земельного фонду Тернопільський район є одним із провідних в Тернопільській області. Він належить до групи районів із сприятливими умовами для сільськогосподарського природокористування. Основним природним багатством району є його земельні ресурси, які в значній мірі обумовлюють структуру народного господарства, тип і рівень освоєності території. Це, наприклад, родючі чорноземи, глибокі та опідзолені, а також темно-сірі ґрунти.

Сільськогосподарська освоєність району станом на 2017 рік становить 82%. Цей показник є вкрай високим. Особливо високі показники – 93% спостерігаються на заході району (Довжанська, Домаморицька, Почапінська сільські ради) та на півночі (Ігровецька сільська рада); 92-91% на південному сході району (Йосипівська, Настасівська, Великолуцька сільські ради) та у центрі (Гаї-Шевченківська сільська рада); на південному сході – 86% (Великогаївська територіальна громада); на сході – 85% (Смиковецька сільська рада).

Для Тернопільського району характерними є і великі показники розораності території. Розораність району станом на 2017 рік становить 66,3%. Найбільш розорані угіддя таких сільських рад: Йосипівська (93%), Білецька та Гаї-Шевченківська (91%), Настасівська, Великолуцька, Драганівська, Чистилівська (90%), Плотичька (88%), Домаморицька (87%). У смт. Велика Березовиця цей показник становить 89%.

Кормові угіддя району – сіножаті становлять 5%, пасовища – 7,6% від всієї площі району. Багаторічні насадження займають 2,6% площі.

Така значна розораність земель перевищує екологічні норми. Екологічний стан агроландшафтів району – катастрофічний.

Тернопільський район відзначається високою територіальною концентрацією сільськогосподарського виробництва. Землі обробляються господарствами населення та сільськогосподарськими підприємствами. У районі функціонує 31 сільськогосподарське підприємство.

Сприятливі природно-кліматичні умови та родючі землі області дозволяють вирощувати різноманітні сільськогосподарські культури. У 2017 році під урожай було засіяно 34786 га. З них 61,8% – зернові та зернобобові культури, 34,91% – технічні культури, 1,04% – коренеплоди та овочеві культури, 2,24% – кормові культури.

Через інтенсивне використання земельних ресурсів, в цілях сільськогосподарської діяльності, землі району втрачають свою основну функцію – родючість.

Перепади висот поверхні і значна частка просапних культур (овочів, картоплі, буряків та інші) в посівних площах сприяють активним процесам ерозії земель,

зниження гумусу в ґрунті. Таким процесам сприяє також поздовжнє розорювання схилів горбів і прибережних смуг, зливи в літній період тощо.

Ще однією проблемою сільськогосподарських угідь є їх агрохімічне розбалансування. Набирають поширення нові хімічні групи пестицидів, тому сучасні засоби захисту рослин потребують глибшого розуміння всіх фізіологічних процесів, адже вони спрямовані не лише на шкідливий об'єкт, а і на фізіологію рослини [3].

Тільки завдяки застосуванню сучасних технологій і надійних заходів, в першу чергу, захисту рослин можна запобігти втратам від шкідливих організмів сільськогосподарських культур. Сучасні технології, що застосовуються з цією метою, передбачають використання дорогої техніки та обладнання високого класу, високоякісного насіння, добрив та засобів захисту рослин. Упровадження зазначених технічних прийомів – ключовий фактор для перспективного використання і забезпечення прогнозованого результату виробництва сільськогосподарської продукції.

Сьогодні землеробство, як ніколи вимагає ювелірної точності у побудові системи захисту і загальної технологічної схеми вирощування сільськогосподарських культур. Нині спеціалісти агрономічної служби повинні не тільки пам'ятати основні принципи та правила захисту рослин, а й добре розуміти систему, з яких вони вийшли та наступний можливий ланцюг їх взаємодії [3].

Важливу роль у підвищенні родючості ґрунтів на території району має використання ґрунтово-захисних технологій. Вони складаються з послідовних прийомів, які чергуються протягом року. Наприклад, при правильному чергуванні посіву сільськогосподарських культур можна збільшити родючість угідь. Правильно побудовані й освоєні сівозміни підвищують урожайність на 30-40 % і забезпечують повніше використання техніки і робочої сили.

Ще одним технічним заходом по відновленню родючості угідь є рекультивация земель. Рекультивациі підлягають землі, які зазнали змін у структурі рельєфу, екологічному стані та в гідрологічному режимі. Приведення цих земельних ділянок в придатний для використання стан і повернення їх в сільськогосподарське виробництво сприятиме збільшенню площі сільськогосподарських угідь.

Сьогодні розробляється багато програм ефективного та екологічного землекористування. Прикладом одним із таких проектів є програма Органічного землеробства. Органічне землеробство є одним із перспективних напрямків розвитку сільського господарства. Головна його відмінність від традиційної системи, яка склалася на сьогоднішній день в Україні – це поняття повноцінного врожаю. Органічне землеробство засноване на таких основних принципах: безполицевий обробіток ґрунту, як правило глибиною не більше 11 см; відмова від застосування мінеральних добрив; відмова від використання хімічних засобів захисту рослин; використання ферментних препаратів та ефективних мікроорганізмів в сільському господарстві (ЕМ-препарати); використання сидератів; науково обґрунтовані сівозміни; непорушність біологічної рівноваги в природі; екологічна безпечність. Виробництво органічної продукції сільськогосподарських культур та тваринництва в області забезпечують господарства ТОВ «Жива земля Потутори» і ПП «АУСА Бережани» Бережанського району, ПП «Органік бері» та ТОВ «Органік –Агро» с. Чугалі Кременецького району.

Джерела інформації:

1. Заблоцький Б. В. Аналіз перспектив сільськогосподарського землекористування на силових землях. // Наукові записки Тернопільського педагогічного університету. Серія Географія. Тернопіль: видавничий цех ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 2004. № 1. – С. 160-164.
2. Заблоцький Б. В. До питання якісної оцінки земельного фонду Тернопільської області // Наукові записки Тернопільського педагогічного університету. Серія Географія. Тернопіль: видавничий цех ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 2003. № 2. – С. 81 - 87.
3. Інвестиційний паспорт Тернопільського району [Електронний ресурс]. URL: http://www.oda.te.gov.ua/data/upload/publication/main/ua/32345/inv_ternr.pdf
4. Сивий М. Я., Заставецька Л. Б. Географія Тернопільської області: монографія. Населення. Господарство. Тернопіль: видавничий цех ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 2017. – Т. 2. 342 с.
5. Заставецька О. В., Заставецький Б. І., Ткач Д. В. Географія тернопільської області: навч. посібн. Тернопіль: видавничий цех ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 1998. – С. 36-37.

6. Питуляк М. В. Особливості сільськогосподарського природокористування на Тернопільщині // Наукові записки Тернопільського педагогічного університету. Серія географія. Тернопіль: видавничий цех ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 1999. № 1 (7). – С. 172-176.

7. Питуляк М. В. Структурно-територіальна організація земельно-ресурсного потенціалу Тернопільщини [Електронний ресурс]. URL: http://old.geography.lnu.edu.ua/Publik/Period/visn/45/PDF/9.Pityliak_Pityliak.pdf

8. Тернопільська районна адміністрація. Загальні відомості про район [Електронний ресурс]. URL: <http://www.oda.te.gov.ua/ternopilska/ua/2470.htm>

Форись О. студентка 5 курсу Мг – 1 групи
наук. керівник – Потокій М. В., к.г.н., доц.

ПРИРОДНІ, СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ТА ЕКОЛОГІЧНІ УМОВИ ТА ЧИННИКИ РОЗВИТКУ МОЛОКОПЕРЕРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Природні умови відіграють надзвичайно-важливе значення у формуванні регіонального молокопродуктового підкомплексу продуктового комплексу. Особливо це відчутно для кормовиробництва – головної ланки молочного скотарства. Його розвиток, спеціалізація та розміщення значною мірою залежать від природніх умов і структури земельного фонду. Зона Західного регіону, у якій знаходиться територія Тернопільської області, здатна повністю забезпечити проживаюче населення молоком та молочними продуктами, забезпечувати міжрегіональний обмін. Тернопільська область має сприятливі умови для розвитку молочної промисловості і є зоною молочно-м'ясного скотарства [15, с. 12].

Дослідженнями встановлено, що допустима мінімальна продуктивність молочного стада у сільськогосподарських підприємствах Тернопільської області має бути не менше 4000 кг. Лише такий рівень продуктивності стада корів може забезпечити в умовах ринкового середовища прибуткове виробництво молока [14, с. 129]. Проведені дослідження показали, що рівень дохідності молочного скотарства у аграрних підприємствах залежить від головних факторів: собівартості продукції, ціни та обсягу її реалізації та інших внутрішніх і зовнішніх чинників. Це підтверджується групуванням сільськогосподарських підприємств районів Тернопільської області за коефіцієнтом дохідності молочного скотарства. Підвищення коефіцієнта дохідності молочної галузі супроводжувалось зменшенням виробничої і повної собівартості 1 ц молока, підвищенням ціни 1 ц молока. Порівняно найвищого коефіцієнта дохідності (1,38 пунктів) досягли підприємства третьої групи районів, в яких повна собівартість молока була найменшою (213 грн/ц), а ціна реалізації – найбільша (294,4 грн/ц). Там отримано прибутку з розрахунку: на 1 ц реалізованого молока 81,3 грн; на корову – 3015 грн; на один район – 2808 тис. грн. Значно вищих фінансових результатів досягли аграрні підприємства Бучацького району третьої групи. Там повна собівартість 1 ц реалізованого молока становила 177,7 грн, ціна реалізації – 342,5 грн/ц, коефіцієнт дохідності галузі – 1,93 пункти.

В результаті, підприємства району в 2011р. отримали прибутку: на 1 ц проданого молока 164,8 грн; на середньорічну корову – 7342 грн; на один район – 7863 тис. грн. При цьому середня кількість корів у цьому районі становила 1071 голів, надій на корову – 6361 кг [14, с. 131].

За даними статистичного щорічника, обсяги виробництва молока на 2000 рік становили 72931 тис тонн. Це були дуже значні показники, але до 2005-2008 рр. вони впали вдвічі. У 2009 році показники виробництва молока суттєво не зросли і становили 32968 тонн.

На території Тернопільської області налічують 182442 тис. великої рогатої худоби, з них на корів – 111928 тисяч голів. Найбільше корів на території Кременецького (11020), Терехівського (9208) та Збаразького (8751) районів. У Тернопільській області широко представлені виробництво незбираного молока визначеної жирності, пастеризованого, стерилізованого, гомогенізованого, топленого; виробництво напоїв на основі молока (кефіру, ряжанки тощо); вершків з незбираного молока, пастеризованого, стерилізованого та гомогенізованого;